

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/73/2012
Identifikačné číslo spisu:	5710011257
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Krajčovič
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:5710011257.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu, v trestnej veci proti obvinenému Z. I., vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 3 T 134/2010, na neverejnom zasadnutí 18. decembra 2012 v Bratislave o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. júla 2012, sp. zn. 2 To 62/2012 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Z. I. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Martin z 30. januára 2012, sp. zn. 3 T 134/2010 bol obvinený Z. I. uznaný za vinného z prečinov nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

28. decembra 2009 v čase okolo 11.00 hod. v okrese Martin, v katastrálnom území obce I., v lokalite zvanej Jánošíkovo Hoskora, na Adamcovej lúke, kde sa nachádzali členovia Poľovníckeho združenia Turčianske Kľačany, J. L., Y. T., Q. I., Q. I., T. X., T. I., G. X., G. C. a N. L., po predchádzajúcom verbálnom konflikte s poškodeným N. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorému vulgárne nadával, tohto chcel kopnúť do rozkroku, pričom ho N. L. dlaňou ruky odstrčil, načo obvinený vytiahol svoju legálne držanú krátku guľovú zbraň zn. ČZ Uherský Brod, typ ČZ 85, kaliber 9 mm luger, výr. č. A7212, ktorú mal v podpažnom puzdre, ktorú namieril na poškodeného a zakričal na neho „odjemem ťa“, čím u neho vzbudil dôvodnú obavu o jeho život.

Za to bol odsúdený podľa § 56 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 36 písm. i/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2, § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný peňažný trest vo výmere 500 € (päťsto Euro).

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon úhrnného peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol obvinenému stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. bol obvinenému uložený trest zákazu činnosti nosenia a držania

akýchkoľvek strelných zbraní po dobu 3 (troch) rokov.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote obvinený Z. I. odvolanie. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací na jeho podklade rozsudkom zo 4. júla 2012, sp. zn. 2 To 62/2012 podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil citovaný rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o uložení peňažného trestu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol tak, že obvinenému Z. I. uložil podľa § 360 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 56 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. i/, § 37 písm. h/, § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1 Tr. zák. úhrnný peňažný trest vo výmere 500 € (päťsto Euro).

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol obvinenému stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal obvinený Z. I. prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý predpokladá, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia a tiež aj podľa § 374 ods. 3 Tr. por., vzťahujúceho sa na situáciu, keď v konaní o riadnom opravnom prostriedku neboli odstránené vytýkané pochybenia konania na súde prvého stupňa.

Dovolateľ takmer identicky s podaným odvolaním aj v dovolaní argumentoval tým, že protiprávnosť jeho konania je vylúčená zistením, že konal v nutnej obrane. Pre taký záver svedčia skutkové zistenia, vyplynúvšie z vykonaného dokazovania, z ktorých však súd nie všetky vzal do úvahy, čo následne vyústilo do nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku. Nemožno súhlasiť s postupom súdu, pokiaľ považoval za vierohodné výpovede tej skupiny svedkov, z ktorých malo vyplývať, že zo strany poškodeného N. L. nebol napadnutý. Napriek takémuto hodnoteniu ale súd pri rozhodovaní o treste prihliadol aj na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. i/ Tr. zák., predpokladajúcu stav, že páchatel odvracal útok bez toho, aby boli splnené celkom podmienky nutnej obrany. V ďalšej časti dovolania obvinený podmienky tejto obrany bližšie rozobral v zmysle ustálenej judikatúry a ním uplatňovanej obhajoby, podľa ktorej brániacim sa bol on a útočníkom poškodený N. L.. V týchto súvislostiach poukázal najmä na to, že nutná obrana je prípustná aj proti bagatelným útokom (napr. drobné postrčenia a pod.), že jej primeranosť mali sudy nižších stupňov posudzovať s prihliadnutím k subjektívnemu stavu osoby, ktorá útok odvracala a rovnako s ohľadom na subjektívne hľadisko mali riešiť otázku hrozby či trvania útoku. Právne hodnotenie zisteného skutku založené na tom, že jeho konanie spočívajúce v tom, že vytiahol na poškodeného zbraň v čase, keď žiadny útok na neho (obvineného) nehrozil, bolo celkom zjavne neprimerané a v hrubom rozpore s konaním poškodeného je nesprávne, pretože útok stále trval, resp. hrozil. Pritom na neprimeranosť jeho obrany nemožno usudzovať z toho, že použil zbraň, lebo ju použil okolnostiam primeraným spôsobom a síce tak, že pištoľou na poškodeného mieril. Čo sa týka okolnosti miesta útoku podľa dovolateľa by teoreticky malo platiť, že ak na mieste útoku sú ľudia naklonení útočníkovi, trebárs jeho kamaráti, tým je útok nebezpečnejší a tým razantnejšia obrana je proti nemu prípustná. Za predpokladu správneho záveru súdov, že neboli splnené všetky podmienky nutnej obrany je alternatívne toho názoru, že jeho konanie malo byť posúdené ako konanie v tzv. putatívnej obrane v zmysle § 25 ods. 4 Tr. zák., ktorá sa riadi zásadami o skutkovom omyle s dôsledkom úplnej beztretnosti páchatel'a v prípade, že absentuje jeho zavinenie vo vzťahu k mylnému hodnoteniu okolnosti, že tu útok je, prípadne jeho maximálnej trestnej zodpovednosti za neobanlivostný trestný čin, ak omyl páchatel'a spočíva v jeho neobanlivosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ vyslovil názor, že nebola naplnená subjektívna stránka úmyselných prečinov nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.

Čo sa týka prečinu nebezpečného vyhrážania, obvinený ďalej uviedol, že naplnenie znakov tohto prečinu je podstatné zistenie, ako pociťoval ujmu ten, voči ktorému vyhrážka smerovala. V posudzovanom prípade subjektívne pocity poškodeného možno vyvodiť z jeho vyjadrení, ktoré uskutočnil v čase incidentu, ktorými svoje pocity manifestoval. Nie je preto možné stotožniť sa s hodnotením súdu, že vyjadrenia poškodeného N. L. ako on hodnotil situáciu v čase mierenia zbraňou na neho, nie sú dôležité.

Je nesprávny záver súdov, že ním zvolený spôsob vyhrážok mohol vzbudiť v poškodenom dôvodnú obavu o život a zdravie. Citujúc judikaturu obvinený v tejto spojitosti uviedol, že pri posudzovaní vyhrážky smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom je dôležité posúdiť, aké konkrétne vyhrážky páchatel použil, ako sa pri tom celkovo správal, či nechytal do ruky nejaké predmety a nenaznačoval tak úmysel uskutočniť svoje hrozby alebo či nešlo len o hrozby, ktoré neboli myslené vážne. V posudzovanom prípade z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v okamihu, keď už videl, že útok na jeho osobu netrvá, zbraň uschoval do puzdra. V zmysle ustáleného výkladu o vyhrážku nejde ani v tých prípadoch, keď človek v bežnom hneve alebo v inej komunikácii použije z hľadiska slovného vyhrážku, ale z celého kontextu je jasné, že prejav nebol myslený tak, že sa má realizovať ani tak, že by chcel v adresátovi tohto prejavu vyvolať skutočnú obavu z možnosti realizácie tejto vyhrážky.

Obvinený ďalej uviedol, že chybné hmotnoprávne posúdenie skutku napáda preto, že zo skutkových zistení súdu nevyplýva, že poškodený N. L. skutočne pociťoval obavu o svoj život alebo zdravie, lebo z jeho konania nebol zrejmý úmysel hrozby realizovať. Z týchto zistení nevyplýva spoľahlivý a preskúmateľný záver, že tvrdenia poškodeného N. L. o jeho strachu sú pravdivé. Podľa jeho názoru tak neboli naplnené znaky skutkovej podstaty nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. Čo sa týka náznaku kopnutia a vytiahnutie zbrane súdy nesprávne posúdili ako napadnutie v zmysle § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v dôsledku čoho jeho konanie nesprávne posúdili aj ako prečin výtržníctva.

Z uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 4. júla 2012, sp. zn. 2 To 62/2012 bol porušený zákon v ustanovení § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 25 Tr. zák., § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v neprospech obvineného Z. I., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil, súčasne aby zrušil v celom rozsahu aj rozsudok Okresného súdu Martin z 30. januára 2012, sp. zn. 3 T 134/2010 a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Martin prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por., prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) po tom, ako využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (v danom prípade odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por.) s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Tr. por., s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2/ tohto ustanovenia a v zákonnej lehote podľa § 370 ods. 1 Tr. por. Zároveň ale dovolací súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., pričom ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. uvedené v dovolaní nemožno ako samostatný dôvod dovolania uplatňovať. Toto ustanovenie len v nadväznosti na ustanovenia § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku (sťažnosti alebo odvolaní). Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 Tr. por. a takto musí byť aj v dovolaní označená (§ 374 ods. 1, 2 Tr. por.).

Z uvedeného vyplýva, že eventuálne chyby konania mohol dovolací súd posudzovať len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý obvinený Z. I. v podanom mimoriadnom prostriedku uplatnil a ktorým dôvodom bol dovolací súd podľa § 385 ods. 1 Tr. por. viazaný.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. predpokladá výlučne chyby právne, ktoré sa dotýkajú právneho posúdenia zisteného skutku v tom zmysle, že tento bol v rozpore s Trestným zákonom posúdený buď ako prísnejšie alebo miernejšie trestný čin alebo že vôbec nemal byť posúdený ako trestný čin pre existenciu niektorej Trestným zákonom predpokladanej okolnosti vylučujúcej trestnú

zodpovednosť páchateľa alebo protiprávnosť činu. Spomenutý dovolací dôvod je okrem toho daný aj nesprávnou aplikáciou iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktorá nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale sa môže týkať napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení.

Predmetný dôvod dovolania ale vylučuje námietky skutkové (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., veta za bodkočiarkou), t. j. nie je prípustné namietat', že skutok tak ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa bol zistený nesprávne a neúplne a tiež hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda výlučne slúži k náprave hmotnoprávných väd.

Uvedené závädy síce v úvode svojho dovolania uvádza aj obvinený, ovšem v ďalšej časti ich zjavne opustil, keď na základe nestotožnenia sa s hodnotením vykonaných dôkazov okresným a krajským súdom a ich vlastného hodnotenia robí také skutkové uzávery, ktoré by boli subsumovateľné pod kritériá nutnej obrany podľa § 25 Tr. zák., resp. aspoň tzv. domnejšej (putatívnej) obrany podľa odseku 4/ ustanovenia § 25 Tr. zák., vedúce v konečnom dôsledku k vylúčeniu jeho trestnej zodpovednosti vôbec.

Z hľadiska možnosti posudzovania podmienok nutnej obrany alebo putatívnej obrany ako okolností vylučujúcich protiprávnosť činu treba uviesť, že zistený skutok by musel obsahovať skutkové okolnosti svedčiacie na možnosť konania obvineného v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane. Za tejto situácie by bol dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. naplnený vtedy, ak by také okolnosti boli nesprávne právne vyhodnotené, t. j. ako nespĺňajúce kritériá uvedené v § 25 Tr. zák., hoci v skutočnosti by ich spĺňali.

Ustálený skutok v prvostupňovom rozsudku, ktorý nebol žiadnym spôsobom modifikovaný rozsudkom krajského súdu však nedáva žiadnu možnosť uvažovať o konaní obvineného Z. I. ako v konaní v nutnej obrane alebo v putatívnej obrane, podstatu ktorých inštitútov obvinený prostredníctvom obhajcu obšírne a v súlade s publikovanou judikatúrou rozvádza.

Obvinený celkom zreteľne vyslovuje nesúhlas s vyhodnotením vykonaných dôkazov (najmä svojich výpovedí, výpovedí svojho syna T. I. a predložených lekárskeho správ o utrpených zraneniach), čo možno považovať v spojitosti s obhajobou obvineného, že konal v nutnej obrane za výtku nesprávneho zistenia skutkového stavu v podstatných okolnostiach. Uvedená skutočnosť ale predstavuje samostatný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por., ktorý obvinený uplatniť nemôže, lebo právo podať dovolanie z tohto dôvodu je zverené výlučne ministrovi spravodlivosti. Vzhľadom k tomu a k spomenutej viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom pri použití dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. neprichádza do úvahy ďalej sa zaoberať existenciou alebo neexistenciou spomenutej okolnosti, ktorá podľa Trestného zákona vylučuje protiprávnosť činu a teda aj jeho trestnosť.

Zistený skutok obvineného bol v súlade so zákonom právne posúdený ako jednočinný súbeh prečinov nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. a/ Tr. zák. a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., pričom je neopodstatnené tvrdenie obvineného, že popis skutku obsahovo nevyjadruje naplnenie všetkých zákonných znakov skutkových podstat označených trestných činov, zvlášť tej okolnosti, či poškodený N. L. v dôsledku jeho konania skutočne pociťoval obavu o jeho život alebo zdravie, keďže táto podstatná okolnosť tvoriaca súčasť objektívnej stránky prečinu nebezpečného vyhrážania je výslovne obsiahnutá v závere ustáleného skutku súdom prvého stupňa tak, že obvinený namierením krátkej guľovej zbrane na poškodeného za súčasného slovného doprovodu „odjemem ťa“ vzbudil u poškodeného dôvodnú obavu o jeho život.

Okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu skutku a najmä jeho spôsob vykonania, keď hrozba usmrtenia poškodeného bola demonštrovaná mierením strelnou zbraňou na neho neumožňuje prijať záver, že závažnosť činu obvineného je nepatrná, a preto vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 2 Tr. zák. jeho konanie nie je prečinmi, z ktorých bol uznaný za vinného.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného Z. I. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.